

Knjige družbe sv. Mohorja za l. 1899.

Postrežba bolnikom. Za domačo porabo in bolniške strežnice spisal dr. Alojzij Homan. Izdala družba sv. Mohorja. — To je priročna knjižica, katera v štirih poglavjih daje primernih navodil o postrežbi in hrani bolnikom, kaže, kakšna bodi prva pomoč v sili ter uči slovenske matere, telesno vzgajati in oskrbovati zdrave in bolne otroke. Akoravno je vsakateri teh odlomkov za naše zdravje zelo važen, vendar nas zanima prav posebno tretji: o prvi pomoči v sili; to pa zato, ker se za vse drugo more človek poprej vsaj nekoliko pripraviti, a kadar se zgodi naknadna nesreča, treba brž vedeti za pravo in najboljše sredstvo, sicer je lahko vse zamujeno. L. 1886. je izšla v Ljubljani drobna brošurica z naslovom: „Kratek navod o prvi pomoči pri nezgodah.“ Spisal dr. Alojzij Valenta. Ta spis so oddajali tudi po šolah. Primerjaje ta navodila z našo knjižico smo našli, da se še precej vjemajo in tudi izpopolnjujejo v novi knjižici. Vendar te moti n. pr. ko bereš tu na str. 44: „Če pri gašenju vapna pade delavec v jamo, izvleci ga hitro, polij ga z vodo, ki je z jesihom okisana, in rešil si mu morda življenje.“ Dr. Valenta pa uči na str. 14: „Pri opečeninah po apnu je dobro, opečene dele obvezati s platnenimi cunjami, v olju pomočenimi.“ Pod naslov „Sočivje“ str. 36 pač ne spada tudi salata, zelje, krompir, repa, korenje, redkev, špinača pa hren.

Naše ljudstvo bo to knjižico bralo sicer rado, a še ljubša bi mu bila, ko bi se nekateri izrazi rabili manj šolsko, n. pr. str. 43, 44: „alkalije pa nam razjedó kožo, z alkalijami razjedeno kožo polij z vodo, namešano s kisom.“ Ta arabski izraz naj bi se kar zamenjal z bolj domačim „lugom“ in še kaj dostavilo.

Četudi vemo, da se je težko čisto pravilno in po domače izražati o take vrste spisu, vendar bi se morali vsekako izpremeniti nekateri stavki, n. pr. str. 22: „Kdor ostane domá, ni na vojski ubit“; str. 92: „Cepljenje povzroči lahko obolenje na pravih kozah“. Toživnik srednjega spola naj bi bil dosleden; namestu: „stolči“: „stolci“.

Pripomnimo, da Kneipp poleg kratkih gorkih kopelij za male otroke priporoča tudi mrzle, da se bolj utrdijo; marsikaj pa za naše navadne kmetiške razmere ni primerno, kar v uvodu priznava gospod pisatelj tudi sam Sicer pa ta knjižica uči, kakor se bere pri Sirahu (38, 1): „Spoštuj zdravnika zavoljo potrebe, zakaj Najvišji ga je ustvaril.“ V. B.

Australija in nje otoki. Spisal Ivan Vrhovec, c. kr. profesor. Izdala in založila družba sv. Mohorja v Celovcu l. 1899. 8°. Str. 222. — To knjigo je spretno, mikavno in poučno spisal profesor Ivan Vrhovec. Knjiga nas seznanja z avstralskimi deželami in prebivavci, zlasti še s čudnimi nazori o Bogu, svetu, družinskem življenju, s šegami in navadami avstralskih divjakov. Na drugi strani pa uči ta knjiga preprosto ljudstvo, da so tudi ti ljudje kakor oni, da

se dadó učiti in mikati, posebno, če se pokristijanijo. V knjigi je jezik izboren, tisek jako ličen, podobne so dobro izbrane.

Omeniti pa moramo, da bi odbor bolje storil, ko bi nam poskrbel najpoprej opise bližnjih dežel, potem še evropskih sploh in izvenevropskih. Upamo, da se odbor našemu mnenju pridruži. O. B. Š.

„Premišljevanja o presv. Rešnjem Telesu.“ Spisal Janez K. Pagan. Po italijanskem izvirniku Slovencem priredil duhovnik Krške škofije. Kakor vsako leto, tako je družba sv. Mohorja izdala zopet za l. 1899 nabožno knjigo in molitvenik. Moramo reči, da je izbrala prav srečno. Naša knjiga opisuje kaj živo in lepo najsvetejši zakrament in najsvetejšo daritev vsestransko ter nas uči moliti, občudovati, hvaliti in pogosto prejemati našega G. Jezusa Kristusa. Učeni in pobožni duhovnik je rabil v ta namen sv. pismo in cerkvene učeničke, ascete svete katoliške cerkve in najboljše primere iz življenja človekovega. Zato imaš pripravno knjigo, kadar greš molit presv. Rešnje Telo, vzemi jo v roke, kadar greš k sv. maši, ne pozabi je, kadar se pripravljaš za sv. obhajilo. Izbrani „vzdihljeji“ in vedno se menjajoče „iskrice“ koncem vsacega izmed 31 premišljevanj jim dajejo neko posebno mičnost ter podpirajo spomin, da se dalje mudi pri večnih resnicah dotičnega odstavka. V drugem delu so tri sv. maše. Na prvi, kakor se bere v praznik presv. Rešnjega Telesa, ima pobožni vernik vzorec drugih sv. maš v misalu. Druga sv. maša pa je znamenita zato, ker kristijana z mnogimi pomišljaji tako rekoč kar sili, da misli na besede, da — pobožno moli. V lavretanskih litanijah in pri naslednjih molitvah se knjiga pač preveč drži latinskega izvirnika. Zato kliče namesto: Sv. Mati božja! — sv. božja porodnica! namesto: „da bomo vredni obljub Kristusovih“ — „da postanemo vredni obljub Kristusovih“. Bodimo pri tacih, že v naše meso in kri prešli molitvah — konservativni! Sicer pa moramo jezik pohvaliti; le tu pa tam kaka malenkost zbode oko ali uho n. pr. na strani 45 „da se začne raztajati“, na strani 82 je izpadla nikavnica v 3. v. sp., na strani 88 „so prihiteli počastiti“, na strani 187 in 189 „zamorejo, zadobila“ (čemu „za“?). Stara slovenska beseda „žrtev“ se tudi ne bo zlepa udomačila med našim ljudstvom. Na strani 40. sp. bi bila brez škode izpadla primera iz prevoda. Slednjič pa tako bogoljubno knjižico priporočimo po sv. Augustinu: „Tolle, lege!“ Prosto poslovenjeno: „Tole beri!“ V. B.

„Zabavna knjižnica za slovensko mladino.“ A. Kosi, učitelj v Središču. VIII. zvezek. V Ljubljani. Cena 30 vinarjev. O svojem podjetju gospod izdajatelj in urednik sam pravi na platnicah, da časniki v obče prav povoljno sodijo o njem, in da se je zelo omilila ta knjižnica šolski mladini — višje sto-